

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
HỌC VIỆN PHẬT GIÁO VIỆT NAM TẠI TP. HCM

THÍCH MINH BẢO

(NGUYỄN VĂN HÂY)

MSSV: HV8067

**XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ
CỦA TU SĨ HỆ PHÁI BẮC TÔNG
TẠI CHÙA DƯỢC SƯ, THÀNH PHỐ MỸ THO,
TỈNH TIỀN GIANG**

Tiểu luận giữa kỳ: Văn Bia Phật Giáo Việt Nam

Chuyên ngành: Lịch Sử Phật Giáo

Giáo Sư hướng dẫn:

TT.TS. THÍCH PHƯỚC ĐẠT

Tp. Hồ Chí Minh, tháng 04/2012

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bài nghiên cứu này do tôi làm. Trong quá trình làm bài không sao chép bất cứ công trình nghiên cứu của tác giả khác. Nếu có gì xảy ra tôi xin hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Tp. Hồ Chí Minh, tháng 04/2012

Thích Minh Bảo

[illegible]

LỜI TRI ÂN

Chúng con thành kính tri ân Giáo Thọ Sư, Người đã hướng dẫn cho chúng con trong quá trình thực hiện tiểu luận này.

Chúng con thành kính tri ân các vị Giáo Thọ ở Học Viện Phật Giáo Việt Nam tại Thành phố Hồ Chí Minh đã dạy dỗ, động viên, khích lệ và giúp đỡ chúng con trong những tháng ngày tu học.

Xin cảm ơn những huynh đệ, đạo hữu học chung khóa VIII đã chia sẻ những kinh nghiệm học tập và cùng thảo luận để hoàn thành tiểu luận này.

Trong quá trình thực hiện tiểu luận chắc chắn có những điểm thiếu sót. Kính mong Giáo Thọ Sư hoan hỷ chỉ dạy thêm.

Tp. Hồ Chí Minh, tháng 04/2012

Học viên: Thích Minh Bảo

MỤC LỤC

Trang

Lời cam đoan

Nhận xét của Giáo Thọ Sư

Lời tri ân

Mục lục

A. DẪN NHẬP:

1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử nghiên cứu.....	1
3. Mục tiêu nghiên cứu	2
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
5. Phương pháp nghiên cứu.....	2
6. Đóng góp của luận văn.....	3
7. Cấu trúc của luận văn.....	3

B. NỘI DUNG

CHƯƠNG 1: GIỚI THIỆU KHÁI QUÁT VỀ CHÙA DƯỢC SƯ VÀ TU SĨ HỆ PHÁI BẮC TÔNG TẠI VIỆT NAM..... 4

1.1 Khái quát về Chùa Dược Sư.....4

1.1.1. Lịch sử hình thành và phát triển của Chùa Dược Sư.....4

1.1.2. Vai trò của Chùa trong đời sống văn hóa Phật giáo tại Mỹ Tho.....4

1.2 Tổng quan về hệ phái Bắc Tông.....5

1.2.1. Giới thiệu về hệ phái Bắc Tông trong Phật giáo.....5

1.2.2. Đặc điểm đời sống và tu hành của tu sĩ hệ phái Bắc Tông.....6

1.2.2.1 Đời sống tu học.....6

1.2.2.2 Đời sống trong sinh hoạt và nghi lễ.....6

1.2.3. Vai trò của tu sĩ trong việc xây dựng và bảo tồn đời sống văn hóa.....7

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ CỦA TU SĨ HỆ PHÁI BẮC TÔNG TẠI CHÙA DƯỢC SƯ.....8

2.1. Tìm hiểu về các nội quy và phân công nhiệm vụ cho các tu sĩ tại Chùa Dược Sư.....8

2.1.1. Các nội quy chung của Chùa Dược Sư.....8

2.1.2. Ý nghĩa của các nội quy tại Chùa.....8

2.1.3. Cơ sở hình thành lên các nội quy tại Chùa.....9

2.1.3.1 Dựa trên cơ sở giáo lý và triết lý Phật giáo.....9

2.1.3.2. Yếu tố pháp luật và truyền thống văn hóa.....10

2.1.3.3. Đặc điểm đời sống tu hành.....10

2.1.4. Phân công nhiệm vụ hằng ngày tại Chùa.....11

2.1.4.1. Nhiệm vụ của các tu sĩ.....	11
2.1.4.2. Công tác quản lý và điều hành.....	11
2.1.4.3. Hoạt động cộng đồng và từ thiện.....	12
2.1.4.4. Duy trì vệ sinh và cảnh quan chùa.....	12
2.1.5. Những chức vụ tại Chùa.....	13
2.2. Đánh giá thực trạng xây dựng đời sống văn hóa của tu sĩ tại Chùa Dược Sư	
2.2.1. Về ưu điểm.....	14
2.2.2. Về nhược điểm.....	15
CHƯƠNG 3: KIẾN NGHỊ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ CỦA TU SĨ HỆ PHÁI BẮC TÔNG TẠI CHÙA DƯỢC SƯ.....	15
3.1. Giải pháp nâng cao chất lượng đời sống văn hóa thông qua công tác đào tạo và bồi dưỡng.....	15
3.2. Giải pháp tăng cường mối quan hệ giữa tự viện và cộng đồng.....	15
3.3. Giải pháp xây dựng môi trường văn hóa tại Chùa Dược Sư.....	17
KẾT LUẬN.....	19
TÀI LIỆU THAM KHẢO	

A. DẪN NHẬP

1. Lý do chọn đề tài:

Phật giáo đã gắn bó với dân tộc Việt Nam từ hàng nghìn năm, góp phần quan trọng trong việc hình thành và phát huy các giá trị văn hóa, đạo đức và đời sống tinh thần của nhân dân. Hình ảnh mái chùa và tiếng chuông chùa đã trở thành biểu tượng quen thuộc, không chỉ là nơi sinh hoạt tín ngưỡng mà còn là không gian gìn giữ, giáo dục và lan tỏa những giá trị văn hóa truyền thống.

Trong bối cảnh hiện nay, việc xây dựng đời sống văn hóa tại các cơ sở tự viện có ý nghĩa thiết thực trong việc giữ gìn sự trang nghiêm, thanh tịnh, xây dựng nếp sống văn minh và phát huy những giá trị tốt đẹp của Phật giáo. Đây cũng là yếu tố góp phần nâng cao vai trò của các cơ sở Phật giáo trong đời sống văn hóa ở địa phương.

Xuất phát từ ý nghĩa đó, tác giả lựa chọn nghiên cứu đề tài **“Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc tông ở Chùa Dược Sư, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang”** nhằm khảo sát thực trạng, đánh giá những kết quả đạt được, đồng thời đề xuất một số giải pháp góp phần xây dựng đời sống văn hóa tại cơ sở tự viện ngày càng văn minh, lành mạnh và phù hợp với tinh thần Phật giáo.

2. Lịch sử nghiên cứu:

Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở là một nội dung được nhiều nhà nghiên cứu quan tâm, đặc biệt trong lĩnh vực văn hóa, tôn giáo và công tác xây dựng đời sống văn hóa ở Việt Nam. Đối với Phật giáo, đã có nhiều công trình nghiên cứu về vai trò của Phật giáo trong đời sống văn hóa dân tộc, giá trị đạo đức Phật giáo, cũng như hoạt động của các cơ sở tự viện trong việc gìn giữ và phát huy bản sắc văn hóa truyền thống.

Tuy nhiên, các nghiên cứu chủ yếu tập trung ở phạm vi khái quát hoặc khảo sát tại một số địa phương, trong khi việc nghiên cứu cụ thể về xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc tông tại Chùa Dược Sư, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang còn khá hạn chế. Vì vậy, đề tài này được thực hiện nhằm bổ sung thêm tư liệu thực tiễn, góp phần làm rõ thực trạng, những kết quả đạt được, những hạn chế và đề xuất các giải pháp phù hợp để nâng cao chất lượng xây dựng đời sống văn hóa tại cơ sở tự viện trong giai đoạn hiện nay.

3. Mục tiêu nghiên cứu:

Nghiên cứu thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc tông tại Chùa Dược Sư, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang; từ đó làm rõ những giá trị văn hóa, nếp sống tu học và đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa tại các cơ sở tự viện Phật giáo.

Tìm hiểu quá trình hình thành và phát triển của Chùa Dược Sư. Khảo sát nếp sinh hoạt, tu học hằng ngày và các hoạt động trong những dịp lễ lớn tại chùa. Phân tích việc xây dựng nội quy, nề nếp và tổ chức đời sống văn hóa của tu sĩ tại Chùa Dược Sư. So sánh một số đặc điểm trong nếp sinh hoạt của tu sĩ hệ phái Bắc tông với hệ phái Nam tông. Đề xuất một số giải pháp nhằm phát huy những giá trị văn hóa và nhân rộng các mô hình xây dựng đời sống văn hóa phù hợp tại các cơ sở tự viện Phật giáo.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu:

Đối tượng nghiên cứu của đề tài là đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc tông tại Chùa Dược Sư, bao gồm nếp sống tu học, nội quy, sinh hoạt hằng ngày, nghi lễ Phật giáo và các hoạt động văn hóa tại chùa.

Về không gian: Chùa Dược Sư, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang.

Về nội dung: Tập trung nghiên cứu việc tổ chức đời sống tu học, sinh hoạt, nghi lễ và xây dựng môi trường văn hóa tại chùa.

Về thời gian: Khảo sát thực trạng hoạt động của Chùa Dược Sư trong những năm gần đây.

5. Phương pháp nghiên cứu:

Đề tài được thực hiện trên cơ sở phương pháp luận của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử. Trong quá trình nghiên cứu, tác giả sử dụng các phương pháp như: phân tích, tổng hợp, so sánh, khái quát hóa tài liệu; đồng thời kết hợp các phương pháp nghiên cứu chuyên ngành như điều tra, khảo sát thực tế, quan sát, điền dã, phỏng vấn và thu thập tư liệu tại Chùa Dược Sư, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang.

Bên cạnh đó, đề tài vận dụng cách tiếp cận văn hóa học và tôn giáo học để phân tích những giá trị văn hóa, tín ngưỡng, nghi lễ và đời sống tu học của tu sĩ hệ phái Bắc tông, từ đó đánh giá thực trạng và đề xuất các giải pháp góp phần xây dựng

đời sống văn hóa tại cơ sở tự viện.

6. Đóng góp của luận văn:

Đề tài góp phần làm rõ thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc tông tại Chùa Dược Sư, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang. Qua đó, đề tài hệ thống hóa những giá trị văn hóa, nếp sống tu học và các hoạt động sinh hoạt tại cơ sở tự viện, góp phần bổ sung tư liệu tham khảo trong nghiên cứu về văn hóa Phật giáo.

Bên cạnh ý nghĩa về mặt lý luận, đề tài còn có giá trị thực tiễn khi đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa tại Chùa Dược Sư nói riêng và có thể tham khảo, vận dụng tại các cơ sở tự viện hệ phái Bắc tông có điều kiện tương đồng.

7. Cấu trúc của luận văn:

Ngoài phần mở đầu và kết luận, luận văn gồm có 3 chương:

Chương 1: Giới thiệu khái quát về Chùa Dược Sư và tu sĩ hệ phái Bắc Tông tại Việt Nam.

Chương 2: Thực trạng xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc Tông tại Chùa Dược Sư.

Chương 3: Kiến nghị xây dựng đời sống văn hóa của tu sĩ hệ phái Bắc Tông tại Chùa Dược Sư.

B. NỘI DUNG

CHƯƠNG 1: TƯ TƯỞNG HỖ TRÌ CHÍNH PHÁP CỦA TRƯỞNG GIẢ CẤP CÔ ĐỘC.

1.1 Khái quát về Chùa Dược Sư

1.1.1. Lịch sử hình thành và phát triển của Chùa Dược Sư

- Tên cơ sở tự viện: Chùa Dược Sư
- Địa chỉ: Số 5 đường Tết Mậu Thân, Phường 4, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang.
- Điện thoại: 0908 442 819.

Chùa Dược Sư được sáng lập vào năm 1968 và là một trong những cơ sở Phật giáo hệ phái Bắc tông trên địa bàn thành phố Mỹ Tho. Trải qua quá trình hình thành và phát triển, chùa đã được trùng tu, tôn tạo trong giai đoạn từ năm 2011 đến năm 2012, tạo nên không gian trang nghiêm, khang trang, đáp ứng nhu cầu tu học và sinh hoạt tín ngưỡng của Tăng Ni, Phật tử.

Bên cạnh chức năng là nơi tu học và hành đạo, Chùa Dược Sư luôn thực hiện tốt các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tín ngưỡng, tôn giáo; chấp hành nghiêm các quy định của Giáo hội Phật giáo Việt Nam và chính quyền địa phương. Nhà chùa duy trì nếp sống văn minh, thực hiện tốt nội quy tự viện, tích cực giữ gìn cảnh quan, vệ sinh môi trường, bài trừ các biểu hiện mê tín dị đoan và tổ chức các hoạt động tín ngưỡng đúng quy định của pháp luật.

Ngoài ra, Chùa Dược Sư còn tích cực tham gia các hoạt động an sinh xã hội, từ thiện, hỗ trợ người có hoàn cảnh khó khăn, góp phần lan tỏa tinh thần từ bi của đạo Phật và xây dựng đời sống văn hóa tại địa phương. Với những kết quả đạt được, chùa được đánh giá là một cơ sở thờ tự tiêu biểu, đáp ứng các tiêu chí xây dựng cơ sở văn hóa trên địa bàn thành phố Mỹ Tho.

1.1.2. Vai trò của Chùa trong đời sống văn hóa Phật giáo tại Mỹ Tho

Chùa Dược Sư là một trong những cơ sở Phật giáo có vai trò quan trọng trong đời sống văn hóa, tinh thần của nhân dân thành phố Mỹ Tho. Không chỉ là nơi tu học, hành lễ và sinh hoạt tín ngưỡng của Tăng Ni, Phật tử, chùa còn là địa điểm tổ chức các khóa tu, thuyết giảng giáo lý và các hoạt động Phật sự, góp phần hướng con người

đến lối sống đạo đức, từ bi và hướng thiện.

Bên cạnh chức năng tôn giáo, Chùa Dược Sư còn là nơi gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của Phật giáo thông qua việc tổ chức các ngày lễ lớn như Đại lễ Phật đản, lễ Vu Lan, các khóa tu và các hoạt động văn hóa tâm linh. Đây là dịp để Phật tử và nhân dân địa phương cùng tham gia sinh hoạt cộng đồng, góp phần bảo tồn bản sắc văn hóa dân tộc và phát huy truyền thống "uống nước nhớ nguồn", hiếu kính cha mẹ theo tinh thần đạo Phật.

Nhà chùa cũng tích cực thực hiện công tác từ thiện, an sinh xã hội như trao quà cho hộ nghèo, hỗ trợ người già neo đơn, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn và tham gia các hoạt động cứu trợ khi cần thiết. Những việc làm này không chỉ thể hiện tinh thần từ bi, cứu khổ của Phật giáo mà còn góp phần tăng cường tinh thần đoàn kết, sẻ chia trong cộng đồng.

Ngoài ra, Chùa Dược Sư còn chú trọng giáo dục đạo đức, lối sống cho thế hệ trẻ thông qua các buổi thuyết pháp, khóa tu và các hoạt động sinh hoạt Phật pháp. Qua đó, góp phần hình thành nhân cách, bồi dưỡng các giá trị nhân văn và xây dựng đời sống văn hóa lành mạnh trong xã hội.

Với bề dày lịch sử hình thành và phát triển, cùng những giá trị về kiến trúc, văn hóa và tâm linh, Chùa Dược Sư không chỉ là một cơ sở tôn giáo mà còn là một thiết chế văn hóa quan trọng của địa phương. Những đóng góp tích cực của chùa trong lĩnh vực tín ngưỡng, giáo dục đạo đức và an sinh xã hội đã góp phần xây dựng đời sống văn hóa cơ sở, phát huy vai trò của Phật giáo trong sự nghiệp phát triển văn hóa và con người Việt Nam.

1.2 Tổng quan về hệ phái Bắc Tông

1.2.1. Giới thiệu về hệ phái Bắc Tông trong Phật giáo

Phật giáo Bắc tông (Đại thừa) là một trong hai truyền thống lớn của Phật giáo, được truyền bá và phát triển mạnh tại các quốc gia như Trung Quốc, Việt Nam, Nhật Bản và Hàn Quốc. Tại Việt Nam, Phật giáo Bắc tông chiếm số lượng cơ sở tự viện và tín đồ đông đảo, có ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống văn hóa, tín ngưỡng và tinh thần của người dân.

Đặc trưng nổi bật của Phật giáo Bắc tông là tư tưởng Đại thừa, lấy tinh thần từ bi và hạnh nguyện Bồ Tát làm nền tảng. Người tu không chỉ hướng đến sự giải thoát cho bản thân mà còn phát nguyện cứu độ tất cả chúng sinh, góp phần xây dựng đời

sống an lạc và hạnh phúc cho cộng đồng.

Phật giáo Bắc tông sở hữu hệ thống kinh điển phong phú như Kinh Diệu Pháp Liên Hoa, Kinh Bát Nhã, Kinh Hoa Nghiêm, Kinh A Di Đà,... Đây là nền tảng giáo lý quan trọng trong quá trình tu học và hoằng pháp của Tăng Ni, Phật tử.

Phương pháp tu tập của hệ phái Bắc tông rất đa dạng, bao gồm thiền định, tụng kinh, niệm Phật, trì chú, lễ bái và thực hành các hạnh nguyện Bồ Tát. Nhờ sự linh hoạt trong phương pháp tu học, Phật giáo Bắc tông tạo điều kiện để nhiều đối tượng có thể tiếp cận và thực hành giáo lý phù hợp với căn cơ của mình.

Trong quá trình phát triển, Phật giáo Bắc tông hình thành nhiều tông phái như Thiền tông, Tịnh độ tông, Hoa Nghiêm tông, Thiên Thai tông và Mật tông. Mỗi tông phái có phương pháp tu tập riêng nhưng đều hướng đến mục tiêu chung là giác ngộ, giải thoát và phụng sự chúng sinh theo tinh thần từ bi và trí tuệ của đạo Phật.

1.2.2. Đặc điểm đời sống và tu hành của tu sĩ hệ phái Bắc Tông

1.2.2.1. Đời sống tu học

Tu sĩ hệ phái Bắc tông sống và tu học theo giới luật của Đức Phật, nghiêm trì giới pháp, thực hành đời sống thanh tịnh và phạm hạnh. Bên cạnh việc giữ gìn các giới luật căn bản, tu sĩ luôn chú trọng rèn luyện thân, khẩu, ý thông qua các pháp môn như tụng kinh, thiền định, niệm Phật, trì chú và học tập giáo lý. Những bộ kinh như Kinh Diệu Pháp Liên Hoa, Kinh Kim Cang, Kinh Hoa Nghiêm và Kinh A Di Đà là nền tảng quan trọng trong quá trình tu học và hoằng pháp.

Mục tiêu tu tập của tu sĩ Bắc tông không chỉ hướng đến sự giải thoát cho bản thân mà còn thực hành hạnh nguyện Bồ Tát, phát tâm cứu độ chúng sinh theo tinh thần từ bi và trí tuệ. Lý tưởng cao nhất của người tu theo Phật giáo Đại thừa là thành tựu quả vị Phật, đồng thời tích cực hoằng dương Chánh pháp, lợi lạc quần sinh và góp phần xây dựng đời sống đạo đức, văn hóa trong cộng đồng.

1.2.2.2. Sống trong sinh hoạt và nghi lễ

Tu sĩ hệ phái Bắc tông sinh hoạt tập trung trong các tự viện theo chế độ lục hòa cộng trụ, cùng nhau tu học, lao tác và thực hiện các Phật sự. nếp sống cộng đồng không chỉ góp phần duy trì giới luật, kỷ cương trong tự viện mà còn bồi dưỡng tinh thần đoàn kết, tương trợ và phát triển hạnh từ bi theo giáo lý nhà Phật.

Trong đời sống tu học, tu sĩ thực hành các thời khóa hằng ngày như công phu sáng, công phu chiều, tụng kinh, lễ Phật, thiền định, niệm Phật, học giáo lý và chấp tác. Đây là những nội dung quan trọng nhằm rèn luyện giới, định, tuệ, giữ gìn sự thanh

tịnh của thân tâm và nâng cao đời sống tâm linh.

Bên cạnh các thời khóa thường nhật, tu sĩ còn chủ trì và tham gia các nghi lễ Phật giáo truyền thống như Đại lễ Phật đản, lễ Vu Lan, lễ cầu an, cầu siêu, an cư kiết hạ và các khóa tu dành cho Phật tử. Thông qua các hoạt động này, nhà chùa không chỉ đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng của quần chúng mà còn góp phần giáo hóa, hướng dẫn Phật tử thực hành đạo đức, nuôi dưỡng lòng từ bi và xây dựng đời sống văn hóa lành mạnh trong cộng đồng.

1.2.3. Vai trò của tu sĩ trong việc xây dựng và bảo tồn đời sống văn hóa

Tu sĩ hệ phái Bắc tông giữ vai trò quan trọng trong việc xây dựng và phát huy đời sống văn hóa tại các cơ sở tự viện cũng như trong cộng đồng. Không chỉ là người tu học và hoằng dương Chánh pháp, tu sĩ còn là cầu nối giữa đạo và đời, góp phần lan tỏa các giá trị đạo đức, nhân văn và lối sống hướng thiện theo tinh thần Phật giáo.

Thông qua việc tổ chức và duy trì các nghi lễ truyền thống như Đại lễ Phật đản, lễ Vu Lan, lễ cầu an, cầu siêu và các khóa tu, tu sĩ góp phần bảo tồn những giá trị văn hóa tâm linh, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc và đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng chính đáng của nhân dân. Đây cũng là môi trường để giáo dục tinh thần hiếu đạo, lòng từ bi, ý thức hướng thiện và xây dựng nếp sống văn hóa trong cộng đồng.

Bên cạnh đó, tu sĩ còn thực hiện vai trò giáo hóa thông qua các thời thuyết pháp, giảng dạy giáo lý, hướng dẫn Phật tử thực hành đạo đức và lối sống lành mạnh. Những hoạt động này góp phần nâng cao đời sống tinh thần của người dân, củng cố các giá trị nhân văn, khuyến khích tinh thần đoàn kết, sẻ chia và trách nhiệm đối với cộng đồng.

Ngoài chức năng tôn giáo, tu sĩ còn có trách nhiệm bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể của Phật giáo. Thông qua việc quản lý, gìn giữ các công trình tự viện, pháp khí, kinh sách, nghi lễ truyền thống và các hoạt động văn hóa Phật giáo, tu sĩ góp phần lưu giữ những giá trị lịch sử, kiến trúc và văn hóa cho các thế hệ mai sau.

Với những vai trò trên, tu sĩ hệ phái Bắc tông không chỉ là người thực hành giáo pháp mà còn là chủ thể quan trọng trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở, góp phần phát huy những giá trị tốt đẹp của Phật giáo, xây dựng cộng đồng văn minh, đoàn kết và giàu bản sắc văn hóa dân tộc.

CHƯƠNG 2: THỰC TRẠNG XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ CỦA TU SĨ HỆ PHÁI BẮC TÔNG TẠI CHÙA DƯỢC SƯ

2.1. Tìm hiểu về các nội quy và phân công nhiệm vụ cho các tu sĩ tại Chùa Dược Sư

2.1.1. Các nội quy chung của Chùa Dược Sư

Để xây dựng môi trường tu học trang nghiêm, thanh tịnh và nề nếp, mỗi cơ sở tự viện đều ban hành nội quy (thanh quy) nhằm điều chỉnh hoạt động của Tăng Ni, Phật tử và khách thập phương khi đến chùa. Nội quy không chỉ là những quy định mang tính hành chính mà còn là chuẩn mực đạo đức và ứng xử, góp phần duy trì kỷ cương, xây dựng đời sống văn hóa trong tự viện.

Tại Chùa Dược Sư, ngày 15/7/2015, nhà chùa đã ban hành bảng nội quy dành cho tăng chúng nhằm thống nhất nếp sinh hoạt và tu học. Nội quy gồm 16 điều, quy định cụ thể về việc chấp hành sự hướng dẫn của Viện chủ và Ban Chúc sự; thực hiện nếp sống Lục hòa, giữ gìn oai nghi, tuân thủ thời khóa tu học, tinh thần trách nhiệm trong công việc, ý thức bảo vệ tài sản chung, tiết kiệm điện nước, giữ gìn vệ sinh môi trường, ứng xử văn minh trong giao tiếp và nghiêm trì giới luật của người xuất gia.

Bên cạnh đó, nội quy còn quy định rõ việc tiếp khách, quản lý tài sản, sử dụng các khu vực chức năng trong chùa, thực hiện chấp tác, giữ gìn sự thanh tịnh trong đời sống sinh hoạt và tinh thần đoàn kết của tăng đoàn. Những quy định này góp phần xây dựng môi trường tu học có kỷ cương, nề nếp, tạo điều kiện để mỗi tu sĩ rèn luyện đạo hạnh, nâng cao ý thức trách nhiệm và thực hành đúng tinh thần Phật giáo.

Có thể thấy, bảng nội quy của Chùa Dược Sư không chỉ là hệ thống quy định về sinh hoạt hằng ngày mà còn là cơ sở quan trọng trong việc xây dựng đời sống văn hóa tại tự viện. Việc duy trì và thực hiện nghiêm túc các nội quy đã góp phần giữ gìn sự trang nghiêm của chốn già lam, xây dựng nếp sống thanh tịnh, đoàn kết và văn minh trong tăng đoàn, đồng thời tạo dựng hình ảnh đẹp của cơ sở Phật giáo trong lòng Phật tử và nhân dân địa phương.

2.1.2. Ý nghĩa của các nội quy tại Chùa

Bên cạnh việc thực hiện nghiêm túc nội quy của tự viện, Tăng Ni và Phật tử cần nắm vững phương hướng hoạt động của nhà chùa nhằm thống nhất trong tu học và sinh hoạt. Mỗi cơ sở tự viện có thể xây dựng phương hướng riêng phù hợp với tông phong, pháp môn và điều kiện thực tế, nhưng đều hướng đến mục tiêu chung là hoằng dương Chánh pháp, xây dựng đời sống văn hóa và phục vụ cộng đồng.

Các cơ sở tự viện luôn chú trọng việc vận dụng giáo lý Phật giáo vào đời sống thực tiễn thông qua việc nâng cao nhận thức, đạo đức và tri thức cho cả người xuất gia và cư sĩ tại gia. Đồng thời, nhà chùa khuyến khích lối sống giản dị, tiết kiệm, biết đủ, không chạy theo vật chất, góp phần hình thành nếp sống văn minh, lành mạnh theo tinh thần Phật giáo.

Bên cạnh đó, việc thực hành thiền định, giữ gìn giới luật, siêng năng lao động, tham gia các hoạt động từ thiện, giúp đỡ người có hoàn cảnh khó khăn và bảo vệ môi trường luôn được xem là những nội dung quan trọng trong quá trình xây dựng đời sống văn hóa tại tự viện. Những hoạt động này góp phần nuôi dưỡng tinh thần từ bi, trí tuệ và trách nhiệm đối với xã hội.

Đặc biệt, Tăng Ni và Phật tử luôn được khuyến khích rèn luyện ba nghiệp thân – khẩu – ý thanh tịnh, sống hòa hợp với thiên nhiên, giữ gìn cảnh quan môi trường và xây dựng lối sống chân thành, đoàn kết, vị tha. Đây là những giá trị cốt lõi góp phần xây dựng môi trường tu học trang nghiêm, thanh tịnh và phát huy vai trò tích cực của Phật giáo trong đời sống văn hóa ở cơ sở.

2.1.3. Cơ sở hình thành lên các nội quy tại Chùa

2.1.3.1 Dựa trên cơ sở giáo lý và triết lý Phật giáo

Nội quy của Chùa Dược Sư được xây dựng trên nền tảng giáo lý, giới luật và truyền thống của Phật giáo Bắc tông. Đây là cơ sở quan trọng nhằm định hướng nếp sống, hành vi và ý thức tu học của Tăng Ni, đồng thời góp phần xây dựng môi trường tu học trang nghiêm, thanh tịnh và đúng Chánh pháp.

Các quy định trong nội quy đều kế thừa tinh thần của kinh điển và giới luật Phật giáo, đặc biệt là những giáo lý được thể hiện trong các bộ kinh như Kinh Diệu Pháp Liên Hoa, Kinh Bát Nhã, cùng các quy định của Luật tạng. Bên cạnh đó, nội quy còn vận dụng tinh thần Bát Chánh đạo, khuyến khích Tăng Ni và Phật tử rèn luyện chánh kiến, chánh tư duy, chánh ngữ, chánh nghiệp và các yếu tố còn lại của con đường tu tập nhằm hoàn thiện đạo đức và đời sống tâm linh.

Đồng thời, nội quy cũng thể hiện rõ tinh thần Bồ Tát đạo của Phật giáo Đại thừa, đề cao lòng từ bi, tinh thần phụng sự, đoàn kết và trách nhiệm đối với cộng đồng. Việc tuân thủ nội quy không chỉ giúp mỗi cá nhân hoàn thiện bản thân mà còn góp phần giữ gìn sự thanh tịnh của tăng đoàn, xây dựng nếp sống văn hóa trong tự viện và phát huy những giá trị nhân văn của Phật giáo trong đời sống xã hội.

2.1.3.2. Yếu tố pháp luật và truyền thống văn hóa

Bên cạnh nền tảng giáo lý Phật giáo, nội quy của Chùa Dược Sư còn được xây dựng trên cơ sở tuân thủ các quy định của pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo và các chủ trương của Giáo hội Phật giáo Việt Nam. Điều này nhằm bảo đảm mọi hoạt động Phật sự diễn ra đúng quy định của pháp luật, góp phần xây dựng môi trường sinh hoạt tôn giáo văn minh, lành mạnh, đồng thời ngăn ngừa các biểu hiện mê tín dị đoan và những hành vi trái với giáo lý Phật giáo.

Ngoài ra, việc xây dựng nội quy còn kế thừa những giá trị văn hóa truyền thống của Phật giáo và phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương. Các quy định được hình thành trên cơ sở nếp sống, phong tục và truyền thống sinh hoạt của tự viện, tạo nên sự hài hòa giữa giáo lý Phật giáo với bản sắc văn hóa dân tộc. Trong quá trình thực hiện, nhà chùa cũng thường xuyên lắng nghe ý kiến của Tăng Ni và Phật tử để kịp thời điều chỉnh, bổ sung những nội dung phù hợp, góp phần nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa tại cơ sở tự viện.

2.1.3.3. Đặc điểm đời sống tu hành

Nội quy của Chùa Dược Sư còn phản ánh những đặc thù của đời sống tu học trong Phật giáo Bắc tông, góp phần duy trì kỷ cương và xây dựng môi trường tu tập thanh tịnh, hòa hợp. Các quy định về thời khóa công phu, tụng kinh, thiền định, chấp tác, học tập, nghỉ ngơi và sinh hoạt hằng ngày được xây dựng một cách thống nhất nhằm hình thành nếp sống có tổ chức, giúp tăng chúng thực hành đúng oai nghi, giới luật và phát triển đời sống tâm linh.

Việc thực hiện nghiêm túc các nội quy không chỉ bảo đảm sự ổn định trong sinh hoạt của tự viện mà còn nuôi dưỡng tinh thần Lục hòa cộng trụ, đề cao ý thức trách nhiệm, sự đoàn kết và tương trợ giữa các thành viên trong tăng đoàn. Qua đó, mỗi tu sĩ có điều kiện rèn luyện giới – định – tuệ, hoàn thiện phẩm hạnh và giữ gìn sự thanh tịnh của chốn già lam.

Đối với Phật tử và khách thập phương, việc chấp hành nội quy khi đến chùa cũng góp phần tạo nên không gian tôn nghiêm, văn minh và trật tự, giúp mọi người thuận lợi trong việc lễ Phật, tu học và tham gia các hoạt động Phật sự. Đây là một trong những yếu tố quan trọng góp phần xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại Chùa Dược Sư theo tinh thần Phật giáo và phù hợp với các chuẩn mực văn hóa trong xã hội hiện nay.

2.1.4. Phân công nhiệm vụ hằng ngày tại Chùa

2.1.4.1. Nhiệm vụ của các tu sĩ

Một trong những nhiệm vụ quan trọng của tu sĩ tại Chùa Dược Sư là thực hiện đầy đủ các nghi lễ và thời khóa tu học theo truyền thống Phật giáo Bắc tông. Đây không chỉ là hoạt động tôn giáo thường nhật mà còn là phương thức nuôi dưỡng đời sống tâm linh, rèn luyện đạo hạnh và duy trì sự trang nghiêm của tự viện.

Hằng ngày, tăng chúng thức dậy từ sớm để tham gia các thời công phu sáng, tụng kinh, lễ Phật và thiền định theo thời khóa của chùa. Bên cạnh đó, các thời công phu chiều, niệm Phật và học tập giáo lý cũng được duy trì đều đặn, góp phần giúp tu sĩ tăng trưởng giới, định và tuệ, đồng thời giữ gìn sự chánh niệm trong mọi hoạt động của đời sống tu học.

Việc thực hiện nghiêm túc các nghi lễ và thời khóa không chỉ giúp mỗi tu sĩ nâng cao đời sống tâm linh, trau dồi phẩm hạnh và phát triển lòng từ bi, mà còn góp phần duy trì truyền thống tu học của Phật giáo Bắc tông. Đồng thời, đây cũng là yếu tố quan trọng tạo nên môi trường tu học thanh tịnh, trang nghiêm và xây dựng đời sống văn hóa tại Chùa Dược Sư.

2.1.4.2. Công tác quản lý và điều hành

Bên cạnh việc tu học và thực hiện các nghi lễ tôn giáo, một số tu sĩ tại Chùa Dược Sư được giao đảm nhiệm các chức sự nhằm hỗ trợ công tác quản lý và điều hành mọi hoạt động của tự viện. Việc phân công chức trách được thực hiện phù hợp với năng lực và trách nhiệm của từng thành viên, góp phần bảo đảm các hoạt động Phật sự diễn ra đúng quy định, nền nếp và hiệu quả.

Các vị chức sự có nhiệm vụ phối hợp tổ chức thời khóa tu học, các khóa lễ, lễ hội Phật giáo và những hoạt động văn hóa, từ thiện của chùa. Đồng thời, các vị còn thực hiện công tác quản lý tài sản, cơ sở vật chất, sắp xếp lịch sinh hoạt, hướng dẫn Phật tử và phối hợp với các ban chuyên trách trong quá trình tổ chức các Phật sự quan trọng.

Ngoài ra, đội ngũ chức sự còn giữ vai trò điều hòa, gắn kết tăng đoàn, kịp thời giải quyết những vấn đề phát sinh trong quá trình sinh hoạt và tu học trên tinh thần Lục hòa cộng trụ. Công tác quản lý khoa học, dân chủ và đúng giới luật không chỉ góp phần duy trì sự ổn định của tự viện mà còn tạo dựng môi trường tu học trang nghiêm, thanh tịnh, qua đó nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại Chùa Dược Sư.

2.1.4.3. Hoạt động cộng đồng và từ thiện

Bên cạnh các hoạt động tu học và Phật sự, tu sĩ tại Chùa Dược Sư còn tích cực tham gia các hoạt động từ thiện xã hội và phục vụ cộng đồng theo tinh thần từ bi cứu khổ của Phật giáo. Đây là một trong những nội dung quan trọng góp phần gắn kết tự viện với xã hội, đồng thời thể hiện vai trò nhập thế của Phật giáo trong đời sống hiện đại.

Thông qua các chương trình thiện nguyện như trao tặng quà cho hộ nghèo, hỗ trợ người có hoàn cảnh khó khăn, chăm lo người cao tuổi, trẻ em và các đối tượng yếu thế trong xã hội, Tăng Ni đã góp phần lan tỏa tinh thần sẻ chia, nhân ái và trách nhiệm cộng đồng. Những hoạt động này không chỉ mang ý nghĩa hỗ trợ về vật chất mà còn tạo dựng niềm tin, khơi dậy tinh thần đoàn kết và củng cố mối quan hệ gắn bó giữa nhà chùa với nhân dân địa phương.

Bên cạnh công tác từ thiện, tu sĩ còn thực hiện nhiệm vụ hoằng pháp thông qua việc tổ chức các buổi thuyết giảng giáo lý, hướng dẫn tu học, sinh hoạt đạo tràng và các khóa tu dành cho Phật tử cũng như thanh thiếu niên. Thông qua những hoạt động này, các giá trị đạo đức của Phật giáo như từ bi, trí tuệ, hiếu hạnh, vị tha và tinh thần sống có trách nhiệm được truyền đạt và lan tỏa sâu rộng trong cộng đồng.

Có thể thấy, việc kết hợp hài hòa giữa công tác hoằng pháp và hoạt động từ thiện xã hội đã góp phần khẳng định vai trò của tu sĩ trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở, đồng thời phát huy những giá trị nhân văn của Phật giáo trong sự nghiệp phát triển cộng đồng và xây dựng xã hội văn minh, nghĩa tình.

2.1.4.4. Duy trì vệ sinh và cảnh quan chùa

Bên cạnh các hoạt động tu học, hoằng pháp và từ thiện xã hội, tu sĩ tại Chùa Dược Sư còn có trách nhiệm giữ gìn vệ sinh, chăm sóc và bảo vệ cảnh quan tự viện. Đây là một phần quan trọng trong sinh hoạt chấp tác hằng ngày, góp phần xây dựng môi trường tu học sạch đẹp, trang nghiêm và thanh tịnh.

Các công việc thường xuyên bao gồm quét dọn khuôn viên, vệ sinh chánh điện và các khu vực sinh hoạt chung, chăm sóc cây xanh, tưới hoa, thu gom và xử lý rác thải đúng nơi quy định. Việc phân công cụ thể giúp mỗi thành viên nâng cao ý thức trách nhiệm, tinh thần lao động tập thể và sự trân trọng đối với tài sản chung của nhà chùa.

Công tác giữ gìn cảnh quan không chỉ làm cho không gian tự viện trở nên khang trang, hài hòa và gần gũi với thiên nhiên mà còn thể hiện sự tôn kính đối với chốn thờ tự. Đồng thời, môi trường sạch sẽ, yên tĩnh và ngăn nắp cũng tạo điều kiện thuận lợi để tăng chúng an tâm tu học, Phật tử thực hành tín ngưỡng và khách thập phương đến tham quan, lễ Phật.

Qua đó, hoạt động vệ sinh và chăm sóc cảnh quan góp phần hình thành nếp sống văn minh, ý thức bảo vệ môi trường và tinh thần chấp tác trong đời sống tu hành, đồng thời nâng cao chất lượng xây dựng đời sống văn hóa tại Chùa Dược Sư.

2.1.5. Những chức vụ tại Chùa

Để duy trì nề nếp tu học và xây dựng đời sống văn hóa trong tự viện, Chùa Dược Sư tổ chức các thời khóa sinh hoạt hằng ngày theo quy củ và thống nhất. Mỗi ngày, tăng chúng bắt đầu bằng thời công phu sáng, tụng kinh và thiền hành, sau đó dùng điểm tâm. Buổi trưa thực hiện nghi thức cúng Ngọ và dùng cơm trong chánh niệm. Buổi chiều tiếp tục thời công phu tụng kinh, học tập giáo lý hoặc chấp tác, đến buổi tối duy trì thời công phu tối trước khi chi tịnh. Xen kẽ các thời khóa là những công việc như vệ sinh tự viện, chăm sóc cảnh quan và thực hiện các Phật sự được phân công. Việc duy trì thời khóa đều đặn giúp tăng chúng rèn luyện giới hạnh, nuôi dưỡng chánh niệm và hình thành nếp sống kỷ cương, thanh tịnh.

Bên cạnh việc tổ chức thời khóa tu học, Trụ trì Chùa Dược Sư còn thành lập các ban chức sự nhằm hỗ trợ công tác quản lý và điều hành các hoạt động của tự viện. Mỗi ban đảm nhận một nhiệm vụ cụ thể, góp phần bảo đảm mọi hoạt động của chùa được thực hiện khoa học, hiệu quả và đúng quy định.

Trong đó, Ban Tri sự có trách nhiệm thay mặt Trụ trì điều hành và phối hợp các hoạt động chung của tự viện; Ban Tri khách đảm nhiệm việc đón tiếp, hướng dẫn Phật tử và khách thập phương; Ban Tri khố phụ trách công tác hậu cần, quản lý nhà bếp và chuẩn bị các bữa ăn cho đại chúng; Ban Hương đăng chịu trách nhiệm chăm sóc chánh điện, hương hoa, vệ sinh và giữ gìn cảnh quan của chùa, với sự hỗ trợ của các Phật tử công quả trong những dịp cần thiết; Ban Tụng kinh đảm nhận việc thực hiện các nghi lễ, khóa lễ và các thời kinh hằng ngày; Ban Kiểm soát có nhiệm vụ theo dõi việc chấp hành nội quy, quản lý tài sản và hỗ trợ duy trì kỷ cương trong sinh hoạt của tăng chúng.

Để các hoạt động được triển khai thống nhất và đạt hiệu quả, nhà chùa thường xuyên tổ chức các buổi họp tăng chúng nhằm phổ biến kế hoạch Phật sự, phân công

nhiệm vụ, đánh giá kết quả thực hiện và kịp thời giải quyết những vấn đề phát sinh. Thông qua cơ chế tổ chức khoa học cùng sự phối hợp chặt chẽ giữa các ban chức sự, Chùa Dược Sư từng bước xây dựng môi trường tu học nền nếp, phát huy tinh thần Lục hòa cộng trụ, đồng thời hình thành lối sống văn minh, kỷ cương và trách nhiệm cho Tăng Ni cũng như Phật tử, góp phần nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại tự viện.

2.2. Đánh giá thực trạng xây dựng đời sống văn hóa của tu sĩ tại Chùa Dược Sư

2.2.1. Về ưu điểm

Qua quá trình xây dựng và duy trì đời sống văn hóa cơ sở, Chùa Dược Sư đã đạt được nhiều kết quả tích cực, góp phần nâng cao chất lượng đời sống tu học của tăng chúng và phát huy vai trò của tự viện đối với cộng đồng.

Trước hết, tăng chúng tại chùa luôn giữ gìn tinh thần đoàn kết, hòa hợp theo nguyên tắc Lục hòa cộng trụ, cùng nhau thực hiện các thời khóa tu học, nghi lễ Phật giáo, công tác chấp tác và các hoạt động Phật sự. Sự phối hợp chặt chẽ giữa các thành viên trong tăng đoàn đã tạo nên môi trường tu học thanh tịnh, kỷ cương và ổn định, góp phần xây dựng nếp sống văn hóa mang đậm bản sắc của Phật giáo Bắc tông.

Bên cạnh đó, Chùa Dược Sư thường xuyên tổ chức các hoạt động văn hóa và tôn giáo như Đại lễ Phật đản, lễ Vu Lan, các khóa tu, thời thuyết pháp và sinh hoạt đạo tràng. Những hoạt động này không chỉ đáp ứng nhu cầu tu học, tín ngưỡng của Tăng Ni và Phật tử mà còn góp phần giáo dục đạo đức, lan tỏa các giá trị nhân văn, từ bi và hiếu hạnh đến với cộng đồng. Thông qua đó, mối quan hệ giữa nhà chùa và nhân dân địa phương ngày càng được củng cố và phát triển.

Ngoài các hoạt động tu học, Chùa Dược Sư còn tích cực triển khai nhiều chương trình từ thiện, an sinh xã hội như hỗ trợ hộ nghèo, trao quà cho người có hoàn cảnh khó khăn, tổ chức các hoạt động thiện nguyện và chăm lo cho các đối tượng yếu thế trong xã hội. Những việc làm này thể hiện tinh thần nhập thế của Phật giáo, phát huy truyền thống từ bi cứu khổ, góp phần xây dựng hình ảnh đẹp của tự viện trong đời sống xã hội.

Nhìn chung, những kết quả đạt được trong công tác tổ chức tu học, xây dựng nếp sống văn hóa, thực hiện hoạt động Phật sự và công tác từ thiện đã khẳng định vai trò của Chùa Dược Sư trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Đây cũng là nền tảng quan trọng để nhà chùa tiếp tục phát huy các giá trị tốt đẹp của Phật giáo, góp phần xây dựng cộng đồng văn minh, đoàn kết và giàu tính nhân văn.

2.2.2. Về nhược điểm

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác xây dựng đời sống văn hóa tại Chùa Dược Sư vẫn còn một số hạn chế cần được quan tâm nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động trong thời gian tới.

Trước hết, việc tổ chức các hoạt động Phật sự, văn hóa và từ thiện còn phụ thuộc vào nguồn lực của tự viện cũng như sự phát tâm của Phật tử và các nhà hảo tâm. Do đó, ở một số thời điểm, quy mô và tần suất của các chương trình chưa đáp ứng đầy đủ nhu cầu thực tế, đặc biệt đối với những hoạt động an sinh xã hội có phạm vi rộng.

Bên cạnh đó, mặc dù công tác phân công chức sự đã được thực hiện tương đối rõ ràng, song trong những thời điểm có nhiều Phật sự diễn ra cùng lúc, khối lượng công việc của một số ban chức sự và tu sĩ còn khá lớn. Điều này có thể ảnh hưởng nhất định đến hiệu quả tổ chức các hoạt động nếu chưa có sự điều phối và phân công nhân lực hợp lý.

Ngoài ra, công tác hoằng pháp và giáo dục Phật pháp cho thanh thiếu niên tuy đã được quan tâm nhưng vẫn cần tiếp tục đổi mới về nội dung và hình thức tổ chức để phù hợp với nhu cầu của giới trẻ trong bối cảnh hiện nay. Việc tăng cường các khóa tu dành cho thanh thiếu niên, ứng dụng công nghệ thông tin trong truyền bá giáo lý và xây dựng các mô hình sinh hoạt Phật giáo gần gũi, thiết thực sẽ góp phần thu hút thế hệ trẻ tiếp cận nhiều hơn với những giá trị đạo đức và văn hóa của Phật giáo.

Nhìn chung, những hạn chế trên không làm giảm vai trò của Chùa Dược Sư trong việc xây dựng đời sống văn hóa cơ sở, mà là những vấn đề thực tiễn cần được tiếp tục quan tâm, hoàn thiện. Việc khắc phục những tồn tại này sẽ góp phần nâng cao chất lượng tu học, hiệu quả tổ chức các hoạt động Phật sự và phát huy hơn nữa vai trò của tự viện trong đời sống văn hóa và xã hội.

CHƯƠNG 3: KIẾN NGHỊ XÂY DỰNG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA CƠ SỞ CỦA TU SĨ HỆ PHÁI BẮC TÔNG TẠI CHÙA DƯỢC SƯ

3.1. Giải pháp nâng cao chất lượng đời sống văn hóa thông qua công tác đào tạo và bồi dưỡng

Để tiếp tục nâng cao chất lượng đời sống văn hóa của tu sĩ hệ phái Bắc tông tại Chùa Dược Sư, cần quan tâm hơn nữa đến công tác đào tạo, bồi dưỡng kiến thức và kỹ năng phục vụ cho quá trình tu học và thực hiện Phật sự. Đây là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực của tự viện, đáp ứng yêu cầu phát

triển của Giáo hội và nhu cầu của xã hội trong giai đoạn hiện nay.

Trước hết, nhà chùa cần tạo điều kiện để Tăng Ni thường xuyên tham gia các lớp bồi dưỡng giáo lý, giới luật, nghi lễ và các khóa đào tạo do Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Ban Trị sự Phật giáo tỉnh hoặc các Học viện, Trường Trung cấp Phật học tổ chức. Việc học tập, nghiên cứu kinh điển và cập nhật kiến thức Phật học sẽ giúp Tăng Ni nâng cao trình độ chuyên môn, củng cố nền tảng tu học và thực hiện tốt công tác hoằng pháp.

Bên cạnh đó, cần chú trọng bồi dưỡng các kỹ năng phục vụ công tác quản lý tự viện như tổ chức Phật sự, điều hành các ban chức sự, kỹ năng giao tiếp, ứng xử và làm việc với Phật tử. Việc nâng cao năng lực quản lý sẽ góp phần tổ chức các hoạt động của chùa khoa học, hiệu quả và phù hợp với quy định của Giáo hội cũng như pháp luật của Nhà nước.

Ngoài việc học tập lý thuyết, nhà chùa cần duy trì các buổi sinh hoạt chuyên đề, tọa đàm, trao đổi kinh nghiệm tu học và thực hành thiền định để Tăng Ni có điều kiện học hỏi lẫn nhau, nâng cao đời sống tâm linh và phát huy tinh thần Lục hòa cộng trụ. Đồng thời, việc khuyến khích Tăng Ni tham gia các hoạt động từ thiện, an sinh xã hội và bảo vệ môi trường sẽ góp phần rèn luyện tinh thần phụng sự, trách nhiệm cộng đồng và thực hành hạnh từ bi của người xuất gia.

Việc kết hợp hài hòa giữa đào tạo Phật học, bồi dưỡng kỹ năng và thực tiễn hành đạo sẽ góp phần nâng cao chất lượng đời sống văn hóa của tăng chúng tại Chùa Dược Sư, xây dựng đội ngũ tu sĩ có phẩm hạnh, trình độ và năng lực đáp ứng yêu cầu hoằng dương Chánh pháp trong bối cảnh hiện nay.

3.2. Giải pháp tăng cường mối quan hệ giữa tự viện và cộng đồng

Một trong những giải pháp quan trọng nhằm nâng cao hiệu quả xây dựng đời sống văn hóa cơ sở tại Chùa Dược Sư là tăng cường mối quan hệ gắn kết giữa tự viện với cộng đồng địa phương. Sự gắn kết này không chỉ góp phần phát huy vai trò xã hội của Phật giáo mà còn tạo điều kiện để các giá trị đạo đức, nhân văn của Phật giáo được lan tỏa sâu rộng trong đời sống.

Trước hết, Chùa Dược Sư cần tiếp tục duy trì và phát huy các hoạt động Phật sự gắn với cộng đồng như tổ chức Đại lễ Phật đản, lễ Vu Lan, các khóa tu, chương trình thuyết giảng giáo lý, hoạt động từ thiện và an sinh xã hội. Đây là những hoạt động thiết thực, góp phần đáp ứng nhu cầu tín ngưỡng, tu học của Phật tử, đồng thời tạo môi trường giao lưu, học tập và vun đắp tinh thần đoàn kết giữa Tăng Ni, Phật tử

và nhân dân địa phương. Thông qua các hoạt động này, hình ảnh của tự viện ngày càng trở nên gần gũi, thân thiện và phát huy tốt vai trò là một thiết chế văn hóa, tâm linh trong cộng đồng.

Bên cạnh đó, nhà chùa cần tăng cường phối hợp với Giáo hội Phật giáo Việt Nam, chính quyền địa phương, các cơ sở giáo dục và các tổ chức xã hội trong việc tổ chức các chương trình văn hóa, giáo dục đạo đức, bảo vệ môi trường và hoạt động thiện nguyện. Sự phối hợp này không chỉ góp phần huy động nguồn lực xã hội mà còn mở rộng phạm vi ảnh hưởng của các hoạt động Phật sự, nâng cao hiệu quả công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở.

Ngoài ra, cần khuyến khích Phật tử tham gia tích cực vào các hoạt động của tự viện thông qua các đạo tràng, ban hộ tự, đội ngũ tình nguyện viên và các nhóm công quả. Việc phát huy vai trò của cư sĩ Phật tử trong công tác tổ chức, phục vụ các sự kiện và hoạt động thiện nguyện sẽ góp phần tăng cường tinh thần trách nhiệm, ý thức phụng sự và sự gắn bó giữa Phật tử với nhà chùa.

Trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay, Chùa Dược Sư cũng cần quan tâm đến việc ứng dụng công nghệ thông tin và các nền tảng truyền thông số để giới thiệu các hoạt động Phật sự, chia sẻ giáo lý, thông tin về các khóa tu và chương trình thiện nguyện. Việc khai thác hiệu quả các kênh truyền thông chính thống sẽ góp phần lan tỏa những giá trị tốt đẹp của Phật giáo, nâng cao nhận thức của cộng đồng về đời sống văn hóa tại tự viện, đồng thời thu hút sự quan tâm của thanh thiếu niên và đông đảo quần chúng nhân dân.

Nhìn chung, việc tăng cường mối quan hệ giữa Chùa Dược Sư với cộng đồng không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả công tác hoằng pháp và các hoạt động xã hội mà còn tạo nền tảng vững chắc cho quá trình xây dựng đời sống văn hóa cơ sở theo hướng văn minh, đoàn kết, giàu tính nhân văn và phù hợp với phương châm "Đạo pháp – Dân tộc – Chủ nghĩa xã hội" của Giáo hội Phật giáo Việt Nam.

3.3. Giải pháp xây dựng môi trường văn hóa tại Chùa Dược Sư

Xây dựng môi trường văn hóa là một trong những giải pháp quan trọng nhằm nâng cao chất lượng đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc tông tại Chùa Dược Sư. Một môi trường tu học thanh tịnh, văn minh và giàu bản sắc Phật giáo không chỉ tạo điều kiện thuận lợi cho tăng chúng tu tập mà còn góp phần giáo hóa Phật tử, lan tỏa các giá trị đạo đức và nhân văn đến cộng đồng.

Trước hết, nhà chùa cần tiếp tục quan tâm đến công tác quy hoạch, bảo tồn và

xây dựng cảnh quan tự viện theo hướng trang nghiêm, xanh, sạch và đẹp. Các hạng mục như chánh điện, giảng đường, thiền đường, thư viện, trai đường và khuôn viên sinh hoạt cần được duy trì, bảo dưỡng và bố trí khoa học, đáp ứng nhu cầu tu học, sinh hoạt và tổ chức các hoạt động Phật sự. Việc gìn giữ không gian văn hóa Phật giáo với các biểu tượng, pháp khí và kiến trúc truyền thống sẽ góp phần tạo nên môi trường tâm linh thanh tịnh, phù hợp với đặc trưng của tự viện Bắc tông.

Bên cạnh việc xây dựng không gian vật chất, cần chú trọng phát triển môi trường văn hóa tinh thần thông qua việc duy trì các thời khóa tu học, nghi lễ Phật giáo, sinh hoạt đạo tràng và các khóa bồi dưỡng giáo lý. Đây là những hoạt động góp phần hình thành nếp sống kỷ cương, tăng trưởng giới, định, tuệ và xây dựng tinh thần Lục hòa cộng trụ trong tăng đoàn. Đồng thời, việc tổ chức các khóa tu dành cho thanh thiếu niên, chương trình sinh hoạt Phật pháp và các chuyên đề về đạo đức, lối sống sẽ tạo điều kiện để nhiều đối tượng trong xã hội tiếp cận những giá trị tích cực của Phật giáo.

Ngoài ra, Chùa Dược Sư cần tiếp tục phát huy các hoạt động văn hóa, văn nghệ Phật giáo, triển lãm thư pháp, trưng bày kinh sách, các chương trình bảo vệ môi trường và hoạt động thiện nguyện phù hợp với điều kiện thực tế của địa phương. Những hoạt động này không chỉ góp phần làm phong phú đời sống văn hóa của tự viện mà còn tăng cường sự gắn kết giữa nhà chùa với cộng đồng, phát huy vai trò của Phật giáo trong việc xây dựng đời sống văn hóa ở cơ sở.

Bên cạnh đó, việc giáo dục ý thức thực hiện nội quy tự viện, giữ gìn oai nghi, tác phong và đạo hạnh của người xuất gia cần được duy trì thường xuyên. Mỗi tu sĩ cần nêu cao tinh thần tự giác trong tu học, thực hành giới luật và ứng xử theo giáo lý Phật giáo, từ đó xây dựng hình ảnh người tu sĩ mẫu mực, góp phần tạo dựng môi trường văn hóa lành mạnh, trang nghiêm và giàu tính nhân văn.

Như vậy, việc xây dựng môi trường văn hóa tại Chùa Dược Sư không chỉ dừng lại ở việc hoàn thiện cơ sở vật chất mà còn bao gồm việc xây dựng môi trường tu học, môi trường ứng xử và môi trường văn hóa tinh thần. Đây là nền tảng quan trọng để nâng cao chất lượng đời sống văn hóa của tăng chúng, phát huy vai trò của tự viện trong công tác hoằng pháp, giáo dục đạo đức và đóng góp tích cực vào sự phát triển văn hóa của địa phương.

KẾT LUẬN

Qua quá trình nghiên cứu đề tài **“Xây dựng đời sống văn hóa cơ sở của tu sĩ hệ phái Bắc tông ở Chùa Dược Sư, thành phố Mỹ Tho, tỉnh Tiền Giang”**, có thể thấy rằng đời sống văn hóa cơ sở giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc hình thành môi trường tu học thanh tịnh, kỷ cương và ổn định tại tự viện. Việc xây dựng và thực hiện hệ thống nội quy, tổ chức các thời khóa tu học, phân công chức sự hợp lý cùng với việc duy trì các hoạt động Phật sự, hoằng pháp, từ thiện và phục vụ cộng đồng đã góp phần xây dựng nếp sống văn hóa lành mạnh, phát huy tinh thần Lục hòa cộng trụ và nâng cao chất lượng đời sống tu học của tăng chúng.

Kết quả nghiên cứu cho thấy Chùa Dược Sư đã đạt được nhiều thành tựu tích cực trong công tác xây dựng đời sống văn hóa cơ sở. Các hoạt động tu học được duy trì nền nếp, công tác quản lý và điều hành từng bước được hoàn thiện, các chương trình từ thiện, an sinh xã hội và hoằng pháp được triển khai thường xuyên, góp phần lan tỏa những giá trị từ bi, trí tuệ và nhân văn của Phật giáo đến với cộng đồng. Đồng thời, mối quan hệ giữa tự viện với Phật tử và nhân dân địa phương ngày càng được củng cố, khẳng định vai trò của Chùa Dược Sư trong đời sống văn hóa và tinh thần của địa phương.

Bên cạnh những kết quả đạt được, công tác xây dựng đời sống văn hóa tại Chùa Dược Sư vẫn còn một số hạn chế như nguồn lực phục vụ các hoạt động Phật sự còn hạn chế, việc phân công nhân sự trong một số thời điểm chưa thật sự tối ưu và công tác thu hút thanh thiếu niên tham gia các hoạt động Phật giáo vẫn cần tiếp tục được đổi mới về nội dung và phương thức tổ chức. Đây là những vấn đề cần được quan tâm nhằm nâng cao hơn nữa hiệu quả hoạt động của tự viện trong thời gian tới.

Trên cơ sở đó, đề tài đã đề xuất một số giải pháp như tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng Tăng Ni; nâng cao hiệu quả tổ chức và quản lý các hoạt động Phật sự; đẩy mạnh công tác hoằng pháp, giáo dục đạo đức và gắn kết với cộng đồng; xây dựng môi trường tu học xanh, sạch, đẹp, văn minh; đồng thời ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác truyền thông và kết nối Phật tử. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp này sẽ góp phần nâng cao chất lượng đời sống văn hóa cơ sở, đáp ứng yêu cầu phát triển của tự viện trong bối cảnh xã hội hiện nay.

Có thể khẳng định rằng, xây dựng đời sống văn hóa cơ sở không chỉ là yêu cầu đối với riêng Chùa Dược Sư mà còn là nhiệm vụ quan trọng đối với các cơ sở tự viện Phật giáo trong quá trình phát triển và hội nhập. Thực hiện tốt nhiệm vụ này sẽ góp

phần giữ gìn bản sắc văn hóa Phật giáo, nâng cao chất lượng tu học của tăng chúng, phát huy vai trò của Phật giáo trong đời sống xã hội và đóng góp tích cực vào việc xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo Điện tử Chính phủ (2024), *Xây dựng đời sống văn hóa phải xuất phát từ nhu cầu của người dân*. Truy cập tại: <https://baochinhphu.vn>.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập I, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. Đặng Nghiêm Vạn (chủ biên) (2012), *Những vấn đề về lý luận tôn giáo ở Việt Nam*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
4. Đỗ Thu Hường, *Vai trò của Phật giáo trong đời sống xã hội Việt Nam hiện nay*, Luận văn Thạc sĩ, Hà Nội.

